HOTĂRÎREA PLENULUI
CURŢII SUPREME DE JUSTIŢIE A REPUBLICII MOLDOVA

Cu privire la practica judiciară de aplicare a legislaţiei penale ce reglementează circulaţia drogurilor, etnobotanicelor sau analoagelor acestora şi a precursorilor

nr. 2 din 26.12.2011

Notă: În denumirea şi în tot cuprinsul hotărârii:
- textele „substanţelor narcotice, psihotrope sau (şi cu) analogilor lor (acestora)" se substituie cu textele „droguri, etnobotanice sau analogii acestora";
- textele „substanţe narcotice sau psihotrope" se substituie cu textele „droguri sau etnobotanice";
- textele „substanţe narcotice, psihotrope" se substituie cu textele „droguri, etnobotanice";
- textele „preparate narcotice sau psihotrope" şi „preparate şi (ori) substanţe narcotice sau psihotrope" se substituie cu textele „droguri";
- textele „semănatul plantelor care conţin substanţe narcotice sau psihotrope" se substituie cu textele „semănatul plantelor ce conţin droguri sau semănatul plantelor pentru fabricarea produselor etnobotanice";
- textele „cultivarea plantelor care conţin substanţe narcotice sau alte substanţe psihotrope" şi „cultivarea plantelor care conţin substanţe narcotice sau psihotrope" se substituie cu textele „cultivarea plantelor care conţin droguri ori plantelor pentru fabricarea produselor etnobotanice", la formele gramaticale corespunzătoare, conform Hotărîrii Plenului CSJ a RM nr.10 din 15.05.2017

Examinînd practica judiciară de aplicare a legislaţiei penale ce reglementează circulaţia drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora şi a precursorilor, în scopul asigurării aplicării corecte şi uniforme de către instanţele de judecată a legislaţiei ce stabileşte răspunderea penală pentru infracţiunile respective, în baza art.2 lit.e) şi art.16 lit.c) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiţie şi art.39 din Codul de procedură penală, Plenul, prin prezenta hotărîre, oferă următoarele explicaţii.

1. La judecarea cauzelor penale privind infracţiunile prevăzute de art.217-219 Cod penal, instanţele de judecată urmează să se călăuzească de hotărîrile Guvernului R. Moldova şi de alte acte normative ce reglementează circulaţia drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora şi a precursorilor.

Lista actelor legislative şi normative ce reglementează circulaţia drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora şi a precursorilor este prezentată în anexă.

2. Noţiunile de droguri, precursori, etnobotanice şi analogii acestora sunt stipulate în art.134^1 Cod penal.

Pentru determinarea tipului de droguri, precursori, etnobotanice şi analogii acestora, a proporţiilor acestora, a denumirilor şi proprietăţilor lor, a originii, modului de preparare, prelucrare, precum şi pentru stabilirea apartenenţei plantelor la cele care conţin droguri, precursori, etnobotanice şi analogii acestora ce constituie obiectul acţiunilor criminale, sunt necesare cunoştinţe speciale, instanţele de judecată trebuie să dispună de concluziile expertizei, efectuate doar conform metodicii aprobate de Comitetul permanent de control asupra drogurilor de pe lângă Ministerul Sănătăţii al R. Moldova, care se vor aprecia în cumul cu alte probe.

Obiecte materiale ale infracţiunii sunt:
a) plantele şi seminţele plantelor care conţin droguri;
b) plantele pentru fabricarea produselor etnobotanice;
c) drogurile sau analogii lor;
d) etnobotanicele sau analogii acestora;
e) precursorii;

f) materialele şi utilajele destinate producerii sau prelucrării drogurilor lor sau a analogilor acestora.

Plantele care conţin droguri sunt enumerate în compartimentul III din Lista substanţelor narcotice, psihotrope şi a plantelor care conţin astfel de substanţe, depistate în trafic ilicit, precum şi cantităţile acestora.

[Pct.2 în redacţia Hotărîrii Plenului CSJ a RM nr.10 din 15.05.2017]

2[1]. - prin **droguri** se înţeleg plantele sau substanţele stupefiante ori psihotrope, sau amestecurile ce conţin asemenea plante ori substanţe, stabilite de Guvern;

- prin **stupefiante** se înţeleg substanţele înscrise în anexele la Convenţia unică a Naţiunilor Unite asupra substanţelor stupefiante din 1961, modificată prin Protocolul din 1972 şi prevăzute în actele normative ale Guvernului;

- prin **substanţe psihotrope** se înţeleg substanţele înscrise în anexele la Convenţia asupra substanţelor psihotrope din 1971 şi prevăzute în actele normative ale Guvernului;

- prin **precursor** se înţelege substanţa de origine naturală sau sintetică, utilizată ca materie primă, la producerea de substanţe stupefiante sau psihotrope;

- prin **produse etnobotanice (etnobotanice)** se înţeleg amestecurile de prafuri şi/sau plante sau amestecurile de ierburi şi diverse părţi de plante, stropite cu substanţe chimice, care produc schimbări ce induc efecte fiziologice şi/sau mentale, halucinogene şi/sau acţiuni psihoactive;

- prin **analog al substanţei stupefiante sau psihotrope** se înţelege orice substanţă sau asociere de substanţe de origine naturală ori sintetică, în orice stare fizică, sau orice produs, plantă, ciupercă, ori părţi ale acestora, care are capacitatea de a produce efecte psihoactive şi care, indiferent de conţinutul său, denumirea sa, modul său de administrare, de prezentare sau de publicitatea care i se face, este ori poate fi folosită în locul unei substanţe sau al unui preparat stupefiant, psihotrop ori cu efect psihotrop sau în locul unei plante ori substanţe, aflate sub control naţional şi/sau internaţional.

Listele de substanţe stupefiante, psihotrope şi de precursori se aprobă, se modifică şi se completează de către Guvern.

În cazul sustragerii, însuşirii, extorcării sau a altor acţiuni ilegale cu droguri, precursori, etnobotanice sau analogi ai acestora, proporţiile acestora – mici, mari sau deosebit de mari – se determină conform cantităţilor mici, mari sau deosebit de mari, stabilite de Guvern.

Prin **circulaţia drogurilor, precursorilor, etnobotanicelor şi analogilor acestora** se înţeleg orice operaţiuni precum experimentarea, elaborarea, producerea (fabricarea), prepararea, cultivarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, deţinerea, stocarea, păstrarea, livrarea, eliberarea, distribuţia, expedierea, transportul, procurarea (cumpărarea), comercializarea, distrugerea, importul, exportul, utilizarea, promovarea acestora şi alte activităţi conexe.

[Pct.2[1] introdus prin Hotărîrea Plenului CSJ a RM nr.10 din 15.05.2017]

3. Instanţele de judecată urmează să ţină seama de faptul că art.217 Cod penal, spre deosebire de art.217[1] Cod penal, stabileşte responsabilitatea pentru semănatul sau cultivarea ilegală a plantelor care conţin droguri sau etnobotanice, pentru prelucrarea sau utilizarea a astfel de plante, precum şi pentru producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora, săvîrşite în proporţii mari sau deosebit de mari, fără scop de înstrăinare. De aceea, în acest articol nu se menţionează nimic despre înstrăinarea substanţelor narcotice.

În rest, toate semnele obiective şi subiective ale componenţelor de infracţiuni prevăzute de articolele menţionate coincid totalmente.

La determinarea proporţiilor mari sau deosebit de mari ale drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora, ale prescursorilor, a numărului de plante depistate în circulaţia ilegală, instanţele de judecată urmează să ţină seama atît de cantităţile acestora stabilite în Lista drogurilor, etnobotanicelor şi a plantelor care conţin astfel de substanţe, depistate în trafic ilicit, precum şi cantităţile acestora, concret pentru fiecare substanţă.

Dacă acţiunile ilegale sînt legate de substanţe de diferite tipuri, cantitatea lor se determină separat.

Procurarea sau păstrarea ilegală de substanţe narcotice sau de alte substanţe psihotrope, precum şi cultivarea ilegală a plantelor care conţin substanţe narcotice sau alte substanţe psihotrope, săvîrşite în proporţii mici şi fără scop de înstrăinare, determină răspunderea contravenţională, corespunzător, în baza art.85 sau art.87 Cod contravenţional.

4. În scopul unificării sensului unor temeni utilizaţi în art.217-217^2 Cod penal şi în alte acte, expunem definiţiile următoarelor noţiuni:

1) semănarea plantelor ce conţin droguri sau semănatul plantelor pentru fabricarea produselor etnobotanice înseamnă punerea în pămînt a seminţelor unei plante care conţine droguri sau etnobotanice, astfel încît aceasta să prindă rădăcini, pe orice terenuri de pămînt, inclusiv cu destinaţie agricolă (spre exemplu, pe parcele de grădină şi livadă, în sere) şi pe terenuri pustii, precum şi în solul din ghiveciurile de fiori, lăzi, cutii etc., ţinute în spaţii locative şi nelocative;

2) cultivarea plantelor care conţin droguri ori plantelor pentru fabricarea produselor etnobotanice se consideră ansamblul lucrărilor ce ţin de îngrijirea, udarea, plivirea, tratarea cu îngrăşăminte, afînarea solului, nimicirea dăunătorilor şi alte activităţi de menţinere în bune condiţii a plantelor care conţin droguri sau etnobotanice, precum şi recoltarea acestora.

Se relevă că cultivarea nu trebuie să fie neapărat precedată de semănat, precum şi nu se prezumă că cultivarea şi semănatul trebuie să fie efectuate de către acelaşi făptuitor. De aceea, persoana care îngrijeşte în condiţii de ilegalitate sau fără autorizaţie plante răsărite spontan ce conţin droguri sau etnobotanice urmează a fi trasă la răspundere penală, după caz, conform art.217 alin.(1) sau art.217^1 alin.(1) Cod penal;

3) prelucrarea plantelor care conţin droguri sau etnobotanice reprezintă tratarea, cu ajutorul unor agenţi chimici, fizici, mecanici etc., a plantelor care conţin astfel de substanţe (rafinarea, separarea plantelor de impurităţi, mărirea în plante a concentraţiei de droguri sau etnobotanice ori a efectului lor - prin fierberea lor cu alcool, oţet etc.). În cazul în care acţiunile de prelucrare sînt orientate spre obţinerea propriu-zisă a drogurilor sau etnobotanicelor, fapta urmează a fi încadrată în prevederile art.217 alin.(2) Cod penal;

4) utilizarea plantelor care conţin droguri sau etnobotanice (art.217 alin.(1), art.217^1 alin.(1) Cod penal) înseamnă folosirea acestora în procesul de producţie: de exemplu, pentru fabricarea produselor de panificaţie, a unor noi preparate şi medicamente etc.;

5) producerea drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora presupune activitatea realizată în vederea obţinerii acestora din plantele care le conţin;

6) prepararea drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora reprezintă orice acţiune de combinare chimică a diferitelor plante care conţin droguri sau etnobotanice, a substanţelor medicamentoase, chimice şi de altă natură, în urma căreia sînt obţinute una sau mai multe droguri, etnobotanice sau analogii acestora, care sînt gata pentru utilizare şi consum.

Prepararea multiplă a unor astfel de substanţe dintr-un singur lot de materie primă la intervale de timp diferite reprezintă un şir de infracţiuni identice, cuprinse în intenţia unică a făptuitorului şi constituie, în cumul, o singură infracţiune - infracţiune prelungită;

7) experimentarea drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora presupune efectuarea, de regulă, în condiţii de laborator, a unor experienţe legate de dozarea, combinarea sau încercarea, verificarea calităţilor de consimt ale acestora;

8) prin extragerea drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora se are în vedere acţiunea de scoatere, de separare a acestora din plante sau din materialele care le conţin;

9) prelucrarea drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora înseamnă schimbarea calităţilor iniţiale de consum ale acestora, în vederea sporirii sau modificării în alt mod a efectelor specifice pe care le produc (de exemplu, rafinarea (separarea de impurităţi) a amestecului conţinînd una sau mai multe droguri, etnobotanice sau analogii acestora, sporirea în preparat a concentraţiei drogului sau etnobotanicei, amestecarea cu alte substanţe farmacologic active în vederea sporirii efectului narcotic asupra organismului etc.);

10) transformarea substanţelor narcotice ori psihotrope reprezintă modificarea, schimbarea formei substanţelor respective (schimbarea culorii, consistenţei, mirosului, aspectului exterior: din stare lichidă - în stare solidă, din formă granulată - în praf, prin camuflarea sub forma altor bunuri - făină, zahăr, condimente etc.);

11) procurarea de droguri, etnobotanice sau analogii acestora este considerată obţinerea lor de către o persoană printr-o tranzacţie ilicită (cumpărare, primire cu titlu de împrumut, de cadou sau în schimbul altor mărfuri şi obiecte, precum şi în calitate de mijloc de decontare reciprocă pentru o lucrare realizată, un serviciu prestat sau ca rambursare a datoriei etc.), în urma căreia aceasta devine posesorul acestor substanţe;

12) păstrarea de droguri, etnobotanice sau analogii acestora înseamnă orice acţiune premeditată legată de aflarea ilicită a acestor substanţe în posesia celui vinovat (păstrarea asupra sa, în încăperi, în locuri special adaptate, în ascunzişuri, în mijloace de transport, propuse pentru depozitare temporară etc.). Totodată, nu are importanţă cît timp persoana păstrează ilicit aceste substanţe, infracţiunea avînd un caracter continuu. Păstrarea substanţelor respective este o continuare firească a procurării sau a preparării (uneori şi a transportării, expedierii etc.) acestora;

13) transportarea de droguri, etnobotanice sau analogii acestora presupune deplasarea acestora dintr-un loc în altul, inclusiv în limitele unei şi aceleiaşi localităţi, săvîrşită cu utilizarea oricărui tip de transport sau a unui obiect utilizat ca mijloc de transport, indiferent de locul păstrării substanţelor strămutate, în interiorul teritoriului vamal al R. Moldova.

Se menţionează ca acţiunile legate de transportarea ilegală a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora peste frontiera vamală a R. Moldova urmează a fi calificate în baza unui concurs ideal de infracţiuni prevăzute de art.248 alin.(2) Cod penal, indiferent de proporţiile în care a fost comisă, şi, după caz, de art.217 sau de art.217^1 Cod penal.

Totodată, urmează de ţinut cont că transportarea ilicită a substanţelor respective poate fi efectuată cu tăinuirea acestora, inclusiv în ascunzişuri special amenajate în mijlocul de transport, bagaje, haine, precum şi în cavităţile corpului uman sau ale unui animal etc.

Nu poate fi calificată drept transportare ilegală păstrarea de către o persoană în timpul călătoriei a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora în cantităţi mici pentru consum propriu dacă acest consum este stabilit prin prescripţia medicului (este necesară reţeta pe o durată nu mai mare de 7 zile).

În cazul transportării precursorilor peste frontiera vamală a R. Moldova, fapta urmează a fi încadrată în prevederile art.248 alin.(1) sau art.248 alin.(5) Cod penal, cu condiţia că valoarea acestora supusă transportării constituie proporţii mari sau, respectiv, deosebit de mari, în caz contrar, fapta urmează a fi încadrată în prevederile art.217^2 Cod penal.

Totodată, urmează a se ţine cont că acţiunile descrise în art.217^2 Cod penal trebuie să fie realizate fără autorizaţia corespunzătoare, necesară pentru circulaţia unor asemenea substanţe, cu scopul producerii sau prelucrării drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora.

În cazul în care făptuitorul a produs post factum sau a prelucrat din precursori droguri, etnobotanice sau analogii acestora, fapta urmează a fi calificată în concurs cu infracţiunea prevăzută de art.217 sau de art.217^1 Cod penal;

14) expedierea drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora se consideră acţiunile persoanei orientale spre deplasarea acestora către destinatar, dintr-un punct în altul, prin expediere poştală, colete, bagaje, cu folosirea mijloacelor de comunicaţie poştală, a transportului aerian sau de altă natură, a animalelor, a păsărilor, a curierului special, atunci cînd acesta nu cunoaşte despre conţinutul mărfii pe care o însoţeşte, nici nu este în cîrdăşie cu proprietarul ei, adică cînd aceste acţiuni de expediere se realizează fără participarea nemijlocită a expeditorului, dacă trimiterea se face în interiorul teritoriului vamal al R. Moldova. Această infracţiune va fi considerată consumată în momentul expedierii scrisorii, coletului, bagajului etc. cu substanţele conţinute în ele, indiferent de faptul dacă acestea au ajuns sau nu la destinatar;

15) distribuirea de droguri, etnobotanice sau analogii acestora se consideră activitatea orientată spre împărţirea, repartizarea acestora în mai multe locuri sau mai multor persoane, care

urmează, la rîndul lor, să le înstrăineze efectiv. Momentul de consumare a infracţiunii urmează a fi considerat momentul trecerii substanţelor în stăpînirea persoanei care urmează să le înstrăineze;

16) înstrăinarea ilegală de plante care conţin droguri sau etnobotanice ori de droguri, etnobotanice sau analogii acestora reprezintă orice acţiune în urma căreia posesor al substanţelor respective devine o altă persoană (vînzare, donare, schimb, achitare a datoriei, dare cu împrumut etc.).

Intenţia de a înstrăina substanţele menţionate reprezintă dorinţa, planul unei persoane care declanşează acţiuni în acest sens, cum ar fi: procurarea, prepararea, păstrarea, transportarea acestora, plasarea într-un ambalaj comod pentru înstrăinare sau încheierea unei înţelegeri corespunzătoare cu consumatorul etc.

Acţiunile intermediarului îndreptate spre înstrăinarea sau procurarea substanţelor respective urmează a fi calificate drept participaţie la înstrăinarea sau procurarea acestora, în funcţie de faptul în interesele cui (ale vînzătorului sau ale cumpărătorului) el acţionează (art.42 Cod penal).

Înstrăinarea ilegală de droguri, etnobotanice sau analogii acestora se consideră infracţiune consumată în momentul primirii acestor substanţe de către o altă persoană.

Urmează să se ţină seama că acţiunile persoanei care vinde, în calitate de substanţă narcotică, psihotropă, analog sau precursor al acestora, materiale sau utilaje destinate producerii, preparării sau prelucrării substanţelor menţionate, orice alte substanţe, materiale sau utilaje care nu au aceste calităţi, în scopul de a-şi însuşi banii sau bunurile cetăţenilor, urmează a fi calificate drept escrocherie (art.190 Cod penal).

În aceste cazuri, cumpărătorii poartă răspundere pentru tentativă de infracţiune prevăzută de arţ.217 alin.(2), art.217^1 alin.(2) sau art.217^3 Cod penal. Mijloacele obţinute în urma unei asemenea tranzacţii urmează a fi confiscate şi trecute în proprietatea statului;

17) calitatea de droguri, etnobotanice sau analogii acestora a **cărei circulaţie în scopuri medicale este interzisă** se stabileşte în baza a două criterii:

a) medical - prezenţa unui pericol deosebit pentru sănătatea omului prin consecinţele grave generate de consumul lor abuziv;

b) juridic - includerea substanţei în listele nr.1 ale Convenţiei unice asupra stupefiantelor din 30.03.1961 şi Convenţiei asupra substanţelor psihotrope din 21.02.1971.

În sensul art.11 al Legii nr.382 din 06.05.1999 cu privire la circulaţia drogurilor, etnobotanicelor şi a precursorilor, cu modificările ulterioare, la substanţele menţionate, a căror circulaţie în scopuri medicale este interzisă, se referă substanţele incluse în Tabelul nr.1, listele nr.1 şi nr.2, din anexa la această lege, a căror circulaţie este limitată şi se face numai în scopuri ştiinţifice.

Utilizarea drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora a căror circulaţie în scopuri medicale este interzisă presupune folosirea substanţelor menţionate la producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea lor în diferite scopuri: spre exemplu, producerea unor noi preparate, medicamente, adaosul lor în produse etc.

Procurarea, păstrarea, expedierea sau transportarea acestor substanţe nu echivalează cu utilizarea lor în sensul art.217 alin.(3) lit.c) şi art.217^1 alin.(3) lit.c) Cod penal, acţiunile menţionate urmează a fi încadrate în prevederile alin.(2) al articolelor respective, după caz.

5. Prin materiale şi utilaje în sensul art.217^3 Cod penal se au în vedere uneltele, aparatele, dispozitivele destinate, în mod special, asigurării procesului tehnologic de producere sau de preparare a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora ori de cultivare a plantelor care le conţin, indiferent dacă sînt de fabricaţie industrială sau artizanală.

Din categoria acestora fac parte: concasorul (maşina destinată fărîmiţării materiei prime), malaxorul (maşină folosită pentru amestecarea materiei prime), extractorul, centrifuga, coloana de distilare, etuva de uscat, dulapul uscător, mecanismele folosite la comprimarea sau încapsularea în fiole a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora, diferite agregate

fabricate sau adaptate astfel încît să asigure îngrijirea sau recoltarea plantelor care conţin droguri, etnobotanice sau analogii acestora.

Totodată, urmează să se ţină cont că dispozitivele menajere folosite pentru producerea, prepararea sau prelucrarea drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora ori pentru cultivarea plantelor care conţin astfel de substanţe (tocătorul de carne, vesela de bucătărie, uneltele destinate lucrărilor agricole, obiectele de protecţie etc.) nu pot fi considerate materiale sau utilaje destinate producerii, preparării sau prelucrării substanţelor respective ori cultivării plantelor care conţin astfel de substanţe.

5.1. Prin producerea uneltelor, aparatelor, dispozitivelor etc. respective se presupune activitatea orientată spre obţinerea materialelor sau utilajelor pentru producerea sau prepararea drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora sau pentru cultivarea plantelor care conţin asemenea substanţe.

5.2. Drept fabricare a respectivelor materiale sau utilaje se înţelege activitatea orientată spre confecţionarea în serie a acestora şi are, de regulă, un caracter industrial.

5.3. Transmiterea materialelor sau utilajelor menţionate presupune oferirea acestora altei persoane pentru uz temporar, fără cedarea dreptului de proprietate.

Interpretarea celorlalte acţiuni prevăzute la art.217^3 Cod penal este identică definirii acestor acţiuni stipulate la art.217, 217^1 şi 217^2 Cod penal, descrise mai sus.

În cazul în care acţiunile făptuitorului prevăzute la art.217^3 Cod penal au fost precedate sau urmate de comiterea unei acţiuni stipulate la art.217 sau art.217^1 Cod penal, calificarea acestora se efectuează cu aplicarea regulilor concursului de infracţiuni. La fel, fapta de creare a unor condiţii prielnice pentru o altă persoană în vederea producerii sau preparării drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora, urmată de săvîrşirea unei acţiuni prevăzute la art.217^3 Cod penal, se încadrează suplimentar, ca element de complicitate, în prevederile art.217 sau art.217^1 Cod penal.

Dacă făptuitorul urmăreşte realizarea ulterioară a producerii sau preparării substanţelor respective ori a cultivării plantelor ce le conţin, el urmează să fie tras la răspundere penală suplimentar - pentru pregătirea infracţiunii prevăzute de art.217 sau art.217^3 Cod penal.

6. În sensul art.217^4 Cod penal, răspunderea pentru **sustragerea drogurilor sau etnobotanicelor** survine doar în cazurile în care persoanele acaparează în mod ilegal şi gratuit astfel de substanţe de la întreprinderi, organizaţii, indiferent de forma de proprietate, sau de la cetăţeni, inclusiv de pe teritoriile păzite.

În acest context, se menţionează că nu poate fi considerată sustragere strîngerea plantelor care conţin droguri sau etnobotanice sau a părţilor acestora (paie de mac, capsule de mac, polen de cînepă) de pe terenurile agricole şi loturile cetăţenilor care nu au semănat şi nu au crescut plantele respective. Aceste acţiuni urmează a fi calificate în baza art.217 sau art.217^1 Cod penal, în dependenţă de scop.

Sustragerea de droguri sau etnobotanice poate avea loc prin furt, jaf, tîlhărie, escrocherie, delapidare, pungăşie şi se consumă în momentul în care făptuitorul are posibilitatea reală de a le folosi sau de a dispune de ele, cu excepţia sustragerii prin pungăşie, care se consumă în momentul începerii acţiunii de sustragere, şi a sustragerii prin tîlhărie, care se consumă în momentul declanşării atacului tîlhăresc, indiferent de faptul dacă acţiunea s-a finalizat sau nu cu sustragerea reală a substanţelor respective.

În cazul sustragerii drogurilor sau etnobotanicelor prin furt, jaf, tîlhărie, escrocherie, delapidare, pungăşie, acţiunile făptuitorului urmează a fi calificate în baza art.217^4 Cod penal, fără calificarea suplimentară a acestora în baza unui din art.186-192 Cod penal.

7. Prin extorcare de droguri sau etnobotanice se înţelege cererea de transmitere a astfel de substanţe adresată proprietarului, posesorului sau deţinătorului acestora cu ameninţarea cu violenţă sau cu răspîndirea unor ştiri defăimătoare despre persoana respectivă, rudele sau apropiaţii acesteia, cu deteriorarea sau distragerea bunurilor proprietarului, posesorului, deţinătorului ori cu răpirea persoanei respective, a rudelor sau a apropiaţilor acesteia.

În cazul dat, infracţiunea se consumă în momentul înaintării cererii de transmitere a substanţelor respective, indiferent de faptul dacă a fost sau nu satisfăcută cererea, au trecut sau nu acestea în posesia făptuitorului.

În cauzele cu privire la extorcarea drogurilor sau etnobotanicelor, victime, pe lîngă cetăţenii care deţin aceste substanţe, pot fi şi persoanele abilitate să elibereze documente care oferă dreptul la achiziţionarea legală a astfel de substanţe, persoanele care au acces la substanţele narcotice sau psihotrope în legătură cu activitatea lor profesională (spre exemplu, asistenta medicală), precum şi alte persoane.

Sustragerea sau extorcarea drogurilor sau etnobotanicelor şi acţiunile ulterioare de păstrare, prelucrare, transportare sau expediere a lor fără sau în scop de înstrăinare, precum şi înstrăinarea lor în condiţii de ilegalitate urmează a fi calificate prin concurs de infracţiuni prevăzute de art.217^4 şi, după caz, art.217 sau art.217^1 Cod penal.

Dacă, printr-o singură acţiune, sînt sustrase ori extorcate droguri sau etnobotanice şi bunuri de alt gen, cele săvîrşite reprezintă un concurs ideal dintre infracţiunea prevăzută la art.217^4 şi una din infracţiunile prevăzute la art.186-192 Cod penal.

Analoagele, precursorii substanţelor narcotice, plantele care conţin respectivele substanţe, materialele sau utilajele destinate producerii, preparării sau prelucrării drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora ori cultivării plantelor care conţin astfel de substanţe, precum şi plantele care conţin respectivele substanţe nu constituie obiectul material al infracţiunii prevăzute la art.217^4 Cod penal, de aceea sustragerea sau extorcarea acestora atrage răspunderea penală conform art.186-192 Cod penal, după caz.

În cazul în care persoana în ale cărei obligaţii întră respectarea regulilor stabilite de circulaţie a drogurilor sau etnobotanicelor, folosindu-se de situaţia de serviciu, săvîrşeşte sustragerea unor astfel de substanţe, acţiunile acesteia urmează a fi calificate în baza art.217^4 alin.(2) lit.c) Cod penal, fără calificarea suplimentară a lor în baza art.218 alin.(4) Cod penal, dat fiind că aceste substanţe nu au fost pierdute, dar au trecut în posesia ilegală a făptuitorului.

7.1. Prin persoană care s-a folosit de situaţia sa de serviciu la comiterea infracţiunilor prevăzute la art.217, 217^1, 217^3 şi 217^4 Cod penal urmează a se înţelege persoana cu funcţie de răspundere sau persoana care gestionează o organizaţie comercială, obştească sau o altă organizaţie nestatală (art.123, art.124 Cod penal), precum şi persoana ale cărei atribuţii de serviciu au legătură cu operarea cu droguri sau etnobotanice. De exemplu, în cadrul fabricării preparatelor medicamentoase, o astfel de persoană poate fi farmacistul, laborantul; în cadrul eliberării sau aplicării acestora - angajatul farmaciei, medicul, asistenta medicală; în cadrul pazei acestora - paznicul, expeditorul.

În cazul în care persoana cu funcţie de răspundere săvîrşeşte una din infracţiunile prevăzute la art.217, 217^1, 217^3 şi 217^4 Cod penal, calificarea suplimentară a acţiunilor acesteia în baza art.327 sau art.335 Cod penal ori art.312 Cod contravenţional nu este necesară.

8. Prin consum ilegal de droguri, etnobotanice sau analogii acestora, prevăzut la art.217^5 Cod penal, se înţeleg acţiunile de întrebuinţare ilicită, de către făptuitor a acestora prin diferite metode: injectare, fumat, inspirare, inhalare, întrebuinţare a pastilelor sau prafurilor etc.

Se consideră faptă comisă în public fapta realizată în unul din locurile şi în condiţiile prevăzute de art.131 Cod penal.

În cazul în care, la săvîrşirea infracţiunii prevăzute la art.217^5 alin.(2) Cod penal, făptuitorul care a atins vîrsta majoratului atrage persoane minore, acţiunile acestuia urmează a fi calificate suplimentar - în baza art.209 Cod penal.

8.1. Prin organizare a consumului ilegal de droguri sau etnobotanice se au în vedere acţiunile făptuitorului îndreptate spre realizarea scopului propus: ca persoanele interesate să poată consuma aceste substanţe - îndemnarea, propunerea, darea de sfaturi, selectarea potenţialilor consumatori etc.

Drept motive ale infracţiunii respective pot servi satisfacerea poftei de consum, interesul material, năzuinţa afirmării de către făptuitor în faţa celor din jur (în cazul consumului public), năzuinţa de a curma suferinţele persoanelor dependente de droguri.

Îndemn la consumul de droguri sau etnobotanice se consideră orice acţiune premeditată săvîrşită prin violenţă, înşelăciune, limitare a libertăţii, tortură sau batjocură la adresa persoanei, precum şi înduplecarea, propunerea, darea de sfaturi şi alte acţiuni, acestea avînd drept scop provocarea dorinţei de consum al unor astfel de substanţe de către persoana asupra căreia se exercită influenţa.

Totodată, urmează să se ţină seama că, în cazul în care organizarea este însoţită de punerea la dispoziţia consumatorului a drogurilor sau etnobotanicelor, acţiunile făptuitorului urmează a fi calificate suplimentar - în baza art.217^1 Cod penal.

Organizarea consumului ilegal de droguri sau etnobotanice trebuie să fie săvîrşită ilicit, adică de către o persoană care nu este în drept să o efectueze; nu sînt prezente semnele acestei infracţiuni în cazul persoanelor autorizate să întreprindă astfel de acţiuni: de exemplu, în cazul medicului care prescrie o reţetă ce permite obţinerea unei droguri sau etnobotanice de către o persoană care are nevoie de tratament medical.

Infracţiunea respectivă se consideră consumată în momentul începerii acţiunilor de organizare a consumului ilegal al drogurilor sau etnobotanicelor. Acţiunile de organizare ilegală nu necesită calificarea cu invocarea art.42 Cod penal.

9. Introducerea ilegală intenţionată, indiferent de mod, în organismul altei persoane, împotriva voinţei (adică în lipsa consimţămîntului) acesteia, a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora, infracţiune prevăzută la art.217^6 Cod penal, poate avea loc prin diferite metode: constrîngere fizică sau psihică, inducere în eroare, abuz de încredere etc.

Nu are importanţă modul în care s-a efectuat introducerea unor astfel de substanţe: prin injectare, folosire de comprese, dizolvare în băutură, pulverizare etc., important este ca această acţiune să fie realizată în condiţii ilegale şi fără consimţămîntul victimei.

Sintagma "indiferent de mod" din dispoziţia art.217^6 Cod penal nu se referă la violenţă, ameninţarea cu violenţa, altă constrîngere sau altă influenţare ilicită asupra victimei, prin care se asigură realizarea introducerii ilegale intenţionate în organismul victimei, împotriva voinţei acesteia, a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora. Asemenea moduri de influenţare depăşesc limitele componenţei de infracţiune prevăzute la art.217^6 Cod penal, deci urmează a fi calificate conform prevederilor art.217^6 şi, respectiv, art.151, 152 sau 155 Cod penal ori art.78 Cod contravenţional etc., în cazul în care însoţesc introducerea ilegală intenţionată, indiferent de mod, în organismul altei persoane, împotriva voinţei acesteia, a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora.

10. Prescrierea fără necesitate a drogurilor (art.218 Cod penal) înseamnă eliberarea de către medic a reţetei care permite obţinerea acestora în cazul în care consumul unor astfel de preparate nu se impune ca necesar.

Astfel, prescrierea trebuie să fie fără necesitate, adică să presupună folosirea abuzivă a calităţii de medic pentru a înlesni, pe calea prescrierii medicale (obligatorie pentru farmacist), procurarea drogurilor în alte scopuri decît efectuarea unui tratament medical.

Infracţiunea respectivă este săvîrşită cu intenţie directă, de regulă, din interes material, şi se consideră consumată în momentul predării reţetei celui care urmează să o folosească, indiferent dacă acesta a reuşit sau nu să obţină, în baza reţetei, drogurile ce i-au fost prescrise.

Subiecte ale infracţiunii pot fi atît persoana fizică responsabilă care are calitatea specială de medic, avînd dreptul să scrie, să semneze şi să ştampileze reţetele pentru obţinerea drogurilor, cît şi persoana juridică ce desfăşoară activitate de întreprinzător, cu excepţia autorităţii publice.

Prescrierea ilegală a drogurilor are loc nu doar în cazul prescrierii fără necesitate a acestora, dar şi în cazul altor încălcări ale regulilor stabilite de perfectare a reţetelor, ce permit obţinerea unor astfel de preparate, care nu intră sub incidenţa art.218 alin.(1) Cod penal. În cazul dat, persoana poartă răspundere pentru încălcarea regulilor de prescriere a reţetelor şi de eliberare a medicamentelor, în baza art.77 alin.(5) Cod contravenţional.

10.1. Prin reţetă se înţelege formularul în scris, eliberat de medic, prin care se certifică dreptul persoanei de a procura medicamente, inclusiv droguri, în scopuri terapeutice, indicîndu-

se compoziţia, cantitatea, forma, modul de utilizare a acestor preparate, termenul de valabilitate a reţetei etc.

Prin droguri se înţeleg amestecurile de substanţe în orice stare fizică ce conţin una sau mai multe substanţe narcotice ori psihotrope.

10.2. Din categoria altor documente care permit obţinerea drogurilor fac parte alte acte decît reţetele, de formă prestabilită, avînd rubrici anumite, care prezintă temei pentru eliberarea, predarea, transmiterea, comercializarea şi alte acţiuni de circulaţie legală a acestora.

Documente de acest gen pot fi, în special, facturile de expediţie, extrasele din fişa medicală a bolnavului, autorizaţiile sau licenţele pentru anumite activităţi legate de circulaţia drogurilor sau etnobotanicelor, cererile instituţiilor medicale pentru obţinerea preparatelor sau substanţelor respective cu scopul utilizării în practica medicală (spre exemplu, în activitatea veterinară, în scopuri ştiinţifice şi educaţionale, în activitatea de expertizare etc.).

10.3. Falsificarea reţetei sau a altor documente care oferă dreptul de a obţine droguri poate fi realizată prin diferite metode: prin contrafacere, cînd are loc reproducerea reţetei sau a altui document (cu toate rubricile şi inscripţiile necesare) ce permite obţinerea acestor substanţe; prin alterare, cînd are loc modificarea ori completarea unei părţi a documentului autentic (rectificarea sau nimicirea unei părţi a textului, schimbarea termenului de valabilitate a reţetei, falsificarea semnăturii, a tipului sau cantităţii substanţelor vizate, aplicarea în mod ilegal a ştampilei instituţiei medicale ori a ştampilei personale a medicului curant etc.).

Infracţiunea se consumă în momentul falsificării reţetei sau a altui document care permite obţinerea drogurilor, indiferent dacă făptuitorul a reuşit sau nu să obţină preparatele sau substanţele respective în baza documentului falsificat.

În cazul constatării acţiunii de falsificare a documentelor care permit obţinerea drogurilor, este exclus concursul ideal între infracţiunile prevăzute de art.218 alin.(2) şi art.361 Cod penal. Deţinerea sau vînzarea acestor documente false atrage răspunderea conform art.361 Cod penal.

Folosirea acestor documente false, fără ca aceasta să fie precedată de o acţiune de falsificare din partea persoanei respective, urmată de achitarea şi dobîndirea efectivă a drogurilor reprezintă procurarea ilegală a acestora, iar acţiunile făptuitorului urmează a fi calificate prin concurs real de infracţiuni, în baza art.361 şi, după caz, art.217 sau art.217^1 Cod penal.

În cazul în care făptuitorul, folosind documentele respective false, a obţinut droguri fără a oferi în schimb plata pentru acestea (de exemplu, documentele falsificate acordă dreptul de a le obţine gratuit), acţiunile respective urmează a fi calificate în baza art.217^4 Cod penal şi suplimentar - în baza art.218 Cod penal, dacă făptuitorul este cel care a falsificat documentele.

Infracţiunea prevăzută la art.218 alin.(4) Cod penal, spre deosebire de infracţiunile prevăzute la art.217, 217^1 şi 217^3 Cod penal, presupune că subiectul deţine autorizaţia pentru realizarea activităţilor legate de circulaţia legală a drogurilor sau etnobotanicelor ori a materialelor sau utilajelor destinate producerii acestora, de cultivarea legală a plantelor care conţin droguri sau etnobotanice, însă acesta a săvîrşit o acţiune sau inacţiune prin care au fost încălcate regulile stabilite în acest sens de actele normative.

Instanţele de judecată urmează să ţină cont de faptul că dispoziţia acestui articol este o normă de blanchetă şi, la calificarea faptei, este obligatorie indicarea concretă a articolului sau punctului, din cadrul actelor normative ce conţin regulile de circulaţie a drogurilor sau etnobotanicelor ori a materialelor sau utilajelor, care a fost încălcat (ordinele Ministerului Sănătăţii, Legea nr.382 din 06.05.1999, Hotărîrea Guvernului nr.585 din 25.05.2007, Hotărîrea Guvernului nr.216 din 27.02.2006 ş.a.).

Pentru existenţa componenţei de infracţiune, este necesar ca, în urma încălcării regulilor menţionate, să survină pierderea drogurilor sau etnobotanicelor ori a materialelor sau utilajelor destinate producerii ori prelucrării drogurilor sau etnobotanicelor ori cultivării plantelor care conţin astfel de substanţe.

10.4. Prin pierderea celor enumerate mai sus se are în vedere ieşirea faptică a acestor bunuri din posesia legală a persoanei fizice sau juridice, indiferent dacă acestea ulterior au fost sau nu găsite.

Fapta poate fi săvîrşită atît prin acţiune, cît şi prin inacţiune: de exemplu, făptuitorul a omis să execute regulile de circulaţie a drogurilor sau etnobotanicelor ori a materialelor sau utilajelor destinate producerii sau prelucrării drogurilor sau etnobotanicelor ori de cultivare a plantelor care conţin astfel de substanţe, stabilite de legislaţie. Între acţiunea sau inacţiunea prin care au fost încălcate regulile vizate şi urmarea prejudiciabilă trebuie obligatoriu să existe o legătură de cauzalitate.

Latura subiectivă a infracţiunii se exprimă prin vinovăţie sub formă de imprudenţă.

Subiect al infracţiunii poate fi atît o persoană fizică, cît şi o persoană juridică. În primul caz, subiectul este special, fiind necesar ca acesta, potrivit atribuţiilor funcţionale, să aibă obligaţia de a respecta regulile a căror încălcare a avut loc (cărăuş, farmacist etc.), în al doilea caz, este necesar ca persoana să fie autorizată cu realizarea activităţii legate de circulaţia drogurilor sau etnobotanicelor ori a utilajelor sau materialelor destinate producerii, prelucrării substanţelor respective sau de cultivarea plantelor ce le conţin.

În cazul în care persoana în ale cărei obligaţii întră respectarea regulilor stabilite de circulaţie a drogurilor sau etnobotanicelor, folosindu-şi situaţia de serviciu, sustrage substanţele respective, acţiunile acesteia urmează a fi calificate în baza art.217^4 alin.(2) lit.c) Cod penal, fără calificarea suplimentară în baza art.218 alin.(4) Cod penal, deoarece drogurile sau etnobotanicele nu au fost pierdute, ci au trecut în posesia ilegală a făptuitorului.

Cauzarea vătămării sănătăţii persoanei sau a altor urmări grave se poate manifesta prin vătămarea gravă sau medie a integrităţii corporale sau a sănătăţii, decesul persoanei.

11. Speluncă se consideră încăperea locuibilă sau nelocuibilă destinată sau amenajată pentru consumul sistematic al drogurilor sau etnobotanicelor (apartament, odaie, vilă, casă, cinematograf, subsolul sau podul casei, garaj, depozit, hambar, construcţie părăsită etc.).

Sub aspectul laturii obiective, infracţiunea prevăzută la art.219 Cod penal se realizează prin trei modalităţi normative alternative:

a) organizarea speluncilor pentru consumul drogurilor sau etnobotanicelor;

b) întreţinerea speluncilor pentru consumul drogurilor sau etnobotanicelor;

c) punerea la dispoziţie a localurilor pentru aceste scopuri.

11.1. Organizarea speluncilor presupune activitatea unei sau mai multor persoane îndreptată spre căutarea, găsirea, procurarea sau închirierea unui spaţiu locativ sau nelocativ, finanţarea, repararea, amenajarea spaţiului respectiv cu dispozitive necesare consumului de droguri sau etnobotanice, în vederea utilizării ulterioare a acestui spaţiu pentru consumul unor astfel de substanţe de cîteva persoane.

Urmează să se ţină cont de faptul că infracţiunea menţionată se consideră consumată în momentul în care spelunca este gata pentru consumul drogurilor sau etnobotanicelor, indiferent dacă aceasta a început sau nu să funcţioneze.

11.2. Întreţinerea speluncilor implică acţiunile premeditate ale făptuitorului pentru utilizarea acestora: achitarea cheltuielilor de întreţinere sau exploatare a lor, mobilarea încăperii, asigurarea pazei speluncii, sistematizarea vizitelor, asigurarea clienţilor cu instrumentele necesare consumului de droguri, punerea în aplicare a măsurilor de conspiraţie etc.

Se menţionează că infracţiunea respectivă se consideră consumată în momentul săvîrşirii cel puţin a unei acţiuni care are drept scop menţinerea în bune condiţii şi funcţionarea speluncii.

11.3. Punerea la dispoziţie a localurilor în scopul consumului drogurilor sau etnobotanicelor constă în acordarea posibilităţii unei sau mai multor persoane de a consuma astfel de substanţe adăpostindu-se într-un asemenea local. Noţiunea de local cuprinde atît speluncile propriu-zise, cît şi alte localuri: de exemplu, cafenea, bar, sală de internet, restaurant, discotecă, cinematograf etc.

La calificarea acţiunilor făptuitorului, nu are importanţă intervalul de timp în care localul a fost pus la dispoziţie, nici faptul dacă localul este pus la dispoziţie unor şi aceloraşi persoane ori diferitelor persoane, nici faptul dacă localul este pus la dispoziţie unor persoane apropiate sau unor persoane necunoscute.

Infracţiunea se consideră consumată în momentul în care făptuitorul şi-a dat acordul ca localul ce se află în posesia sau folosinţa lui să fie utilizat pentru consumul drogurilor sau etnobotanicelor, indiferent dacă a avut sau nu loc un astfel de consum.

Răspunderea potrivit art.219 Cod penal survine indiferent de faptul dacă făptuitorul urmărea sau nu scopul obţinerii de profit.

Totodată, urmează să se ţină cont de faptul că, dacă organizatorul sau întreţinătorul speluncii aproviziona vizitatorii speluncii cu droguri sau etnobotanice ori determina alte persoane la consumul acestora, acţiunile lui, în cazul temeiurilor existente în acest sens, urmează a fi calificate în baza concursului de infracţiuni prevăzute la art.219 şi, respectiv, art.217^1 sau art.217^5 Cod penal.

12. Instanţele de judecată urmează să ţină seama că, în baza art.217 alin.(5) Cod penal, liberarea de răspundere penală pentru infracţiunile prevăzute la art.217 şi art.217^1 Cod penal este posibilă în cazul în care există una din două condiţii:

a) predarea benevolă de către persoană a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora;

b) acţiunile active ale persoanei care contribuie la descoperirea sau curmarea infracţiunilor legate de circulaţia unor astfel de substanţe: autodenunţare, divulgarea persoanelor care au contribuit la săvîrşirea infracţiunii, indicarea sursei de procurare a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora, participarea la depistarea mijloacelor băneşti, a bunurilor sau a veniturilor dobîndite în rezultatul comiterii infracţiunii.

Caracterul benevol se exprimă prin absenţa unei situaţii în care persoana respectivă se vede nevoită să predea substanţele menţionate reprezentanţilor organelor de drept, deoarece acestea, într-un fel sau altul, vor fi confiscate. Dimpotrivă, persoana în cauză avea posibilitatea reală de a le deţine şi de a dispune de ele în continuare, însă le-a predat benevol. În acelaşi timp, nu contează din ce motive a hotărît persoana să predea mijloacele narcotice: din proprie iniţiativă sau la sugestia părinţilor, la sfaturile rudelor, prietenilor etc.

Nu poate fi considerată ca predare benevolă a drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora lăsarea unui bilet scris printre substanţele respective, în care se menţionează năzuinţa autorului biletului de a le preda organelor abilitate.

În cazul reţinerii persoanei, precum şi al desfăşurării acţiunilor de urmărire penală pentru depistarea şi ridicarea drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora, predarea acestor substanţe la solicitarea persoanei responsabile, care desfăşoară acţiunile menţionate, nu poate servi drept temei pentru aplicarea prevederilor art.217 alin.(5) Cod penal.

Adresarea benevolă a persoanei la o instituţie medicală pentru a i se acorda asistenţă medicală în legătură cu consumul de droguri, etnobotanice în scopuri nemedicale poate servi ca temei pentru scutirea ei de răspundere penală pentru procurarea, păstrarea, transportarea şi expedierea ilegală a drogurilor, etnobotanicelor consumate doar în cazul în care această adresare este determinată de intenţia persoanei de a se trata, şi nu este legată de faptul demascării ei.

13. În cazul în care persoana invocă faptul că a fost victimă a unei provocări, mai ales dacă pretenţiile acesteia nu sînt lipsite de verosimilitate, în lipsa unei probe contrare în acest sens, instanţele de judecată urmează să examineze circumstanţele cauzei şi să ia măsurile necesare pentru descoperirea adevărului: a existat sau nu o provocare.

Sarcina probării faptului că, la momentul efectuării actelor preliminare de către agentul infiltrat, autorităţile aveau motive temeinice de a suspecta existenţa unei activităţi infracţionale din partea persoanei vinovate se pune pe seama acuzării. Se consideră instigare la săvîrşirea infracţiunii acţiunile respective ale organelor de poliţie atunci cînd nu există nici o dovadă că, în absenţa intervenţiei acestora, infracţiunea ar fi fost comisă (vezi hotărîrile CEDO în cazurile Khudobin vs F.Rusă, Vanian vs F.Rusă, Kestas Ramanausckas vs Lituania, Teixeira de Castro vs Portugalia).

14. La stabilirea pedepsei persoanelor care suferă de narcomanie, în cazul în care familiile acestora se află într-o situaţie materială grea, instanţele de judecată, în baza concluziei în scris a specialiştilor privind constatarea afecţiunii de narcomanie, necesitatea aplicării tratamentului forţat şi lipsa contraindicaţiilor, din oficiu sau la cererea rudelor, a colectivului de muncă sau a

organului de ocrotire a sănătăţii, concomitent cu pedeapsa pentru infracţiunea săvîrşită, pot dispune aplicarea acestora a tratamentului medical forţat sau punerea lor sub curatelă în conformitate cu prevederile art.103 Cod penal.

Dacă condamnatului îi este contraindicat tratamentul, instanţa de judecată trebuie să indice în sentinţă motivul neaplicării art.103 Cod penal.

Totodată, se va ţine cont de faptul că avizul medical urmează să fie eliberat de o comisie specială, formată din reprezentanţi ai instituţiilor narcologice, şi semnat de toţi membrii ei.

Persoanele respective condamnate la pedepse neprivative de libertate vor fi supuse tratamentului forţat în instituţiile medicale cu regim special.

În cazul condamnării la pedeapsa închisorii, tratamentul medical forţat (tratamentul prin constrîngere medicală) se aplică narcomanilor în penitenciare, iar după eliberarea din locurile de detenţie, dacă este necesară continuarea tratamentului, aceştia vor fi trataţi în instituţiile medicale, în conformitate cu prevederile Legii privind controlul şi prevenirea consumului abuziv de alcool, consumului ilicit de droguri şi de alte substanţe psihotrope nr.713 din 06.12.2001.

După stabilirea pedepsei, instanţa de judecată, dispunînd aplicarea măsurii de constrîngere cu caracter medical, nu va indica termenul acestei măsuri, deoarece persoanele sînt supuse tratamentului medical forţat în locurile de detenţie pînă la întremarea deplină.

15. Se recomandă instanţelor de judecată ca, în cazul în care, în cadrul judecării cauzelor privind infracţiunile legate de circulaţia drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora, vor constata circumstanţe care au determinat comiterea infracţiunii, faptul încălcării drepturilor şi a libertăţilor cetăţenilor, alte încălcări ale legii, comise în cadrul instrumentării cazului sau urmăririi penale, printr-o încheiere interlocutorie, să informeze despre aceasta organele abilitate şi persoanele cu funcţie de răspundere, pentru întreprinderea măsurilor necesare.

16. Se abrogă Hotărîrea Plenului nr.12 din 27.03.1997 "Despre practica aplicării de către instanţele judecătoreşti a legislaţiei privind infracţiunile legate de mijloacele narcotice şi substanţele cu efect puternic şi toxice", cu modificările ulterioare.

PREŞEDINTELE CURŢII
SUPREME DE JUSTIŢIE **Ion MURUIANU**

Chişinău, 26 decembrie 2011
Nr.2

Anexă:

Legislaţia ce reglementează circulaţia drogurilor, etnobotanice sau analoagelor acestora şi a precursorilor

1. Codul penal, adoptat prin Legea nr.985-XV din 18.04.2002;
2. Codul de procedură penală, adoptat prin Legea nr.122-XV din 14.03.2003;
3. Codul contravenţional, adoptat prin Legea nr.218-XVI din 24.10.2008;
4. Codul vamal, adoptat prin Legea nr.1149-XIV din 20.07.2000;
5. Hotărîrea Guvernului nr.79 din 23.01.2006 "Privind aprobarea Listei drogurilor, etnobotanicelor şi a plantelor care conţin astfel de substanţe depistate în trafic ilicit, precum şi cantităţile acestora", cu modificările ulterioare;
6. Hotărîrea Guvernului nr.1088 din 05.10.2004 "Cu privire la aprobarea tabelelor şi listelor drogurilor, etnobotanicelor şi precursorilor acestora, supuse controlului", cu modificările ulterioare;
7. Regulamentul cu privire la reglementarea activităţilor de cultivare a plantelor care conţin droguri ori a plantelor pentru fabricarea produselor etnobotanice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.1382 din 08.12.2006;

8. Regulile privind tranzitul pe teritoriul R. Moldova al drogurilor, etnobotanicelor şi precursorilor, aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr.216 din 27.02.2006, cu modificările ulterioare;

9. Legea cu privire la circulaţia substanţelor narcotice şi psihotrope şi a precursorilor nr.382-XIV din 06.05.1999, cu modificările ulterioare;

10. Convenţia unică asupra stupefiantelor şi protocolul de modificare a acestei convenţii din 30.03.1961, în vigoare pentru R. Moldova din 16.05.1995;

11. Convenţia ONU asupra substanţelor psihotrope din 21.02.1971, în vigoare pentru R. Moldova din 16.05.1995;

12. Convenţia ONU contra traficului ilicit de stupefiante şi substanţe psihotrope din 20.12.1988, în vigoare pentru R. Moldova din 16.05.1995.